

Pompa ogólnego przeznaczenia typu Duplex

NUMER INWENTARZA:

CMM/S/284

TYTUŁ:

Pompa ogólnego przeznaczenia typu Duplex

AUTOR:

EKM PUMPENFABRIK ODESSE OSCHERSLEBEN/BODE

CZAS POWSTANIA:

1951

TYP OBIEKTU:

urządzenie

RODZAJ:

technika

WYSOKOŚĆ:

1720 mm

SZEROKOŚĆ:

520 mm

DŁUGOŚĆ:

1260 mm

WŁAŚCICIEL:

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

KOLEKCJA:

maszyny i urządzenia, s.s. "Sołdek"

MIEJSCE POWSTANIA:

Oschersleben, Niemiecka Republika Demokratyczna (NRD)

MIEJSCE POZYSKANIA:

Szczecin, Polska

MATERIAŁ:

metal

TECHNIKA:

przemysł

DZIAŁ:

Oddział Statek-muzeum "Sołdek"

DARCZYŃCA:

Polska Żegluga Morska

LOKALIZACJA:

Statek-muzeum "Sołdek" w Gdańsku, wystawa

OPIS:

Pompa z doprowadzonym kolektorem o 4 zaworach, ogólnego przeznaczenia (także awaryjna i przeciwpożarowa). Zasilana m.in. instalację przeciwpożarową wodną. Za pośrednictwem tej instalacji podawana była do hydrantów woda zaburtowa do gaszenia pożarów. Pompa typu Duplex to pompa o napędzie parowym, pionowa, dwutłokowa, dwustronnego działania. Taka konstrukcja stosowana jest w celu uniknięcia znacznej zmienności wydajności pracy pompy tłokowej. Pierwotnie na S.S. „Sołdek” zainstalowana była tylko jedna pompa Duplex (balastowa). Co najmniej od kwietnia 1952 r. na statku była zainstalowana druga pompa. Wynika to z „Planu Maszynowni” sporządzonego w 1952 r. przez Katedrę Teorii Okrętu Politechniki Gdańskiej. Wydajność wówczas zainstalowanej pompy była kilkakrotnie niższa niż zainstalowanej obecnie i wynosiła 12 m³/h, 110 m.s.w. Wymiana na obecnie zainstalowaną pompę mogła nastąpić najszybciej w 1952 roku. Pompa została zainstalowana jako dodatkowa pompa pożarowa na lewej burcie maszynowni (pompa bliżej rufy) obok pompy zęzowo-balastowej typu „Duplex” (pompa bliżej wejścia od strony dziobu). Wydajność pompy 60 m³/h. Na cylindrach parowych tabliczka znamionowa: „EKM PUMPENFABRIK ODDESSE OSCHERSLEBEN/BODE (2) Jahr 1951 Nr 31551 Lordermge 60 obm/h, Doppeln. 38, Zulaufdr ...atu, Zudampf 13 atu, Enddruck 6 atu, Abdampf ...atu”. Opis fizyczny: Ustawiona na fundamencie przy lewej burcie maszynowni (bliżej rufy). Dwa cylindry wodne połączone z podwójną komorą zaworową. Z prawej strony duży zawór bezpieczeństwa. Górna część komory zamknięta kłaponami, na obrzeżu 12 śrub. Środek każdego kłaponu wypukły z wkręcanym okrągłym uchwytem w centrum. Dwa cylindry parowe oparte na 3 kolumnach zamocowanych do boków cylindrów wodnych, pomiędzy nimi 2 trzony tłokowe. Na froncie obudowy cylindrów parowych zamocowana skrzynia suwakowa z pokrętkiem, poniżej doprowadzenie oleju, z tyłu duży zawór odcinający. Od spodu wyprowadzone 2 drążki suwakowe połączone z dźwignią zamocowaną do złącza trzonu tłokowego. Przed drążkami prostopadłościenna skrzynia lubrykatora. Oddesse Pumpen und Motorenfabrik GmbH wywodzi się od założonego w 1854 r. w Oschersleben przedsiębiorstwa rodzinnego. Nazwa Oddesse pochodzi z późniejszego okresu od nazwisk ówczesnych właścicieli: angielskiego inżyniera Oddie i niemieckiego handlowca Hesse. Początkowo przedsiębiorstwo produkowało głównie pompy wirowe. Od 1935 rozpoczęła się produkcja innowacyjnych zatapialnych motopomp. Przedsiębiorstwo istnieje do dziś, z przedstawicielstwami w 50 państwach świata. S.s. „Sołdek” to pierwszy stalowy statek pełnomorski zbudowany w polskich stocznicach po drugiej wojnie światowej. Jest to jednocześnie prototyp serii węglorudowców (częściej nazywanych rudowęglowcami) B30. Armatorem s.s. „Sołdek” była Polska Żegluga Morska, a portem macierzystym Szczecin. Uroczyste podniesienie bandery odbyło się 25 października 1949 roku. Statek odbył 1476 podróży w czasie służby trwającej 31 lat i 65 dni – co stanowi rekord polskiej floty pod względem ilości rejsów z ładunkiem w podanym okresie. W tym czasie przewiózł 3,5 mln ton węgla i rudy żelaza. Odwiedził 60 portów, głównie w Szwecji i Danii, dowodzony był przez 50 kapitanów. Statek wycofano ze służby 30 grudnia 1980 r. i przekazano na muzeum w dniu 28 kwietnia 1981 roku. 17 lipca 1985 roku s.s. „Sołdek” został udostępniony do zwiedzania jako oddział Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

BIBLIOGRAFIA:

Sienicki I., Dzieje statku-muzeum „Sołdek”, Gdańsk 1988. Górski Z., Perepeczko A., Pompy okrętowe, Gdynia 1993. Pump questions and answers, covering the Construction, Application, Operation, Installation, Maintenance, and Troubles of Centrifugal, Reciprocating, Regenerative, and Vertical Turbine Pumps, pr. zbiorowa, Nowy Jork-Toronto-Londyn 1949. Huras B., Serce „Sołdka” [w:] Zaczęło się od „Sołdka”. Sympozjum w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku, 6 listopada 2008 roku, Studia i materiały Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Gdańsk 2009. Informacje o przedsiębiorstwie EKM Pumpenfabrik Oddesse, http://www.oddesse.de/html/unternehmen_1.html [2012-08-29]. Plan maszynowni, nr rys. brak, skala 1:50, Politechnika Gdańska Katedra Teorii Okrętu, Glazer, 1952, światłokopia, (CMM/APK0/678). Węgrocka M., Juściński R., Eksploatacja i dowódcy s.s. „Sołdek” na podstawie zasobu archiwalnego CMM i materiałów prasowych [w:] 25 lat statku-muzeum „Sołdek”. Sympozjum w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku, 6 listopada 2006 roku, Studia i materiały Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Gdańsk 2008.

CKWS
CENTRUM KONSERWACJI
WRAKÓW STATKÓW

NARODOWE
MUZEUM
MORSKIE
w Gdańsku

WIRTUALNE
MUZEUM
MORSKIE

Copyright © 2016 Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku. Niektóre prawa zastrzeżone

Projekt Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie – budowa infrastruktury kultury Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

WSPARCIE UDZIELONE Z FUNDUSZY NORWESKICH I FUNDUSZY EOG, POCHODZĄCYCH Z ISLANDII, LIECHTENSTEINU I NORWEGII, ORAZ ŚRODKÓW KRAJOWYCH.

[POLITYKA PRYWATNOŚCI](#)